POO

Sabloane comportamentale

Cuprins

- Visitor
- Observer
- Iterator

POO

Sablonul

Visitor

(prezentare bazata pe GoF)

Intentie

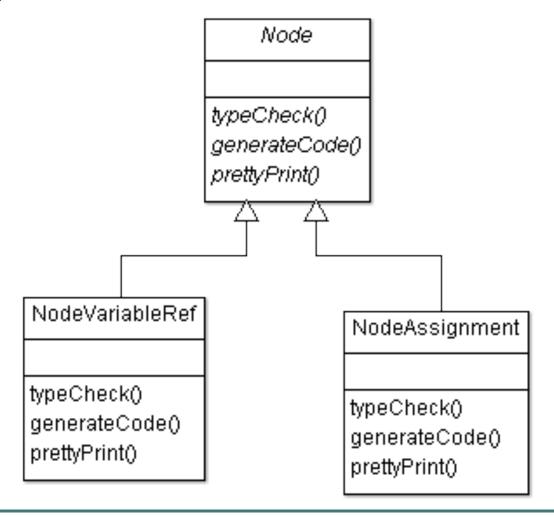
- reprezinta o operatie care se executa peste elementele unei structuri de obiecte
- permite sa definirea de noi operatii fara a schimba clasele elementelor peste care lucreaza

Motivatie

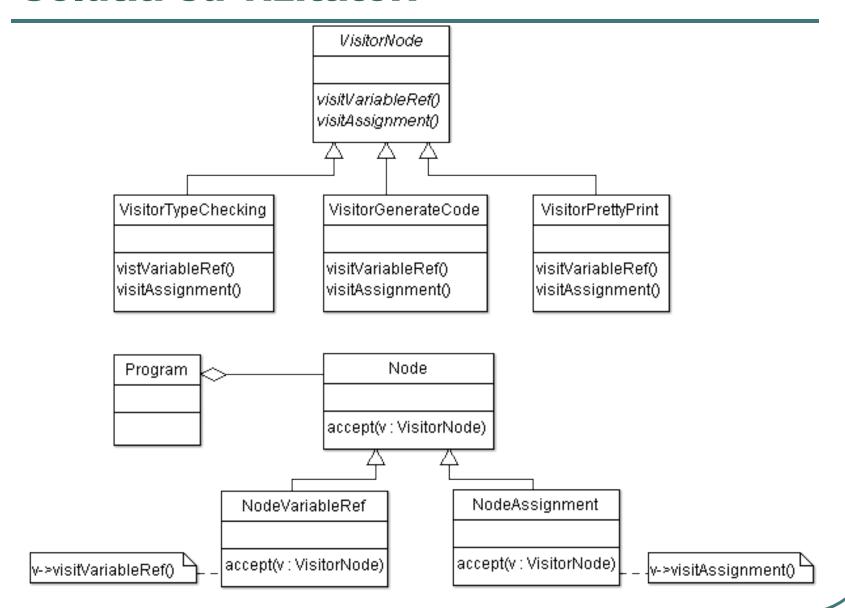
- Un compilator reprezinta un program ca un arbore sintactic abstract (AST). Acest arbore sintactic este utilizat atat pentru semantica statica (e.g., verificarea tipurilor) cat si pentru generarea de cod, optimizare de cod, afisare.
- Aceste operatii difera de la un tip de instructiune la altul.
 De exemplu, un nod ce reprezinta o atribuire difera de un nod ce reprezinta o expresie si in consecintele operatiile asupra lor vor fi diferite.
- Aceste operatii ar trebui sa se execute fara sa schimbe structura ASTului.
- Chiar daca structura ASTului difera de la un limbaj la altul, modurile in care se realizeaza operatiile sunt similare

Solutie necorespunzatoare

 "polueaza" structura de clase cu operatii care nu au legatura cu structura

Solutia cu vizitatori

Aplicabilitate

- O structura de obiecte contine mai multe clase cu interfete diferite si se doreste realizarea unor operatii care depind de aceste clase
- Operatiile care se executa nu au legatura cu clasele din structura si se doreste evitarea "poluarii" acestor clase.
- Sablonul Visitor pune toate aceste operatii intr-o singura clasa.
- Cand structura este utilizata in mai multe aplicatii, in Visitor se pun exact acele operatii de care e nevoie.
- Clasele din structura se schimba foarte rar dar se doreste adaugarea de operatii noi peste structura.
- Schimbarea structurii necesita schimabrea interfetelor tuturor vizitatorilor.

Structura Visitor Client visitConcreteElementA() visitConcreteElementB() ConcreteVisitor1 ConcreteVisitor2 visitConcreteElementA() visitConcreteElementA() visitConcreteElementB() visitConcreteElementB() Element acccept(v:Visitor) ConcreteElementA ConcreteElementB accept(v: Visitor) accept(v: Visitor) operationA() operationB()

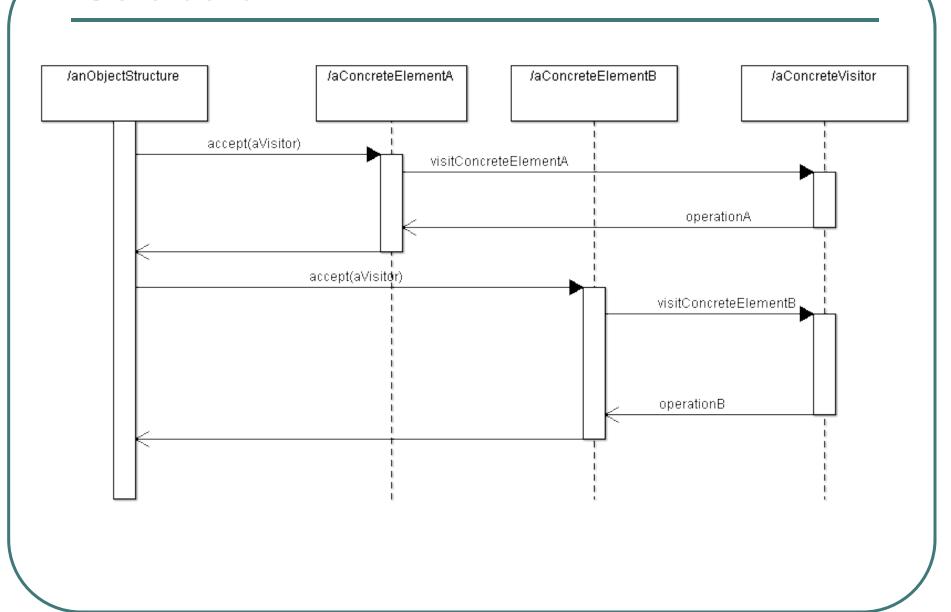
Participanti 1/2

- Visitor (NodeVisitor)
 - declara cate o operatie de vizitare pentru fiecare clasa ConcreteElement din structura. Numele operatiei si signatura identifica clasa care trimite cererea de vizitare catre vizitator. Aceasta permite vizitatorului sa identifice elementul concret pe care il viziteaza. Apoi, vizitatorul poate vizita elementul prin intermediul interfetei sale.
- ConcreteVisitor (TypeCheckingVisitor)
 - implementeaza fiecare operatie declarata de vizitator. Fiecare operatie implementeaza un fragment din algoritmul de vizitare care corespunde elementului din structura vizitat. Memoreaza starea algoritmului de vizitare, care de multe ori acumuleaza rezultatele obtinute in timpul vizitarii elementelor din structura.

Participanti 2/2

- Element (Node)
 - defineste operatii de acceptare, care au ca argument un vizitator
- ConcreteElement (AssignmentNode, VariableRefNode)
 - implementeaza operatia de acceptare
- ObjectStructure (Program)
 - poate enumera elementele sale
 - poate furniza o interfata la nivel inalt pentru un vizitator care viziteaza elementele sale
 - poate fi un "composite"

Colaborari

Consecinte 1/2

- Visitor face adaugarea de noi operatii usoara
- Un vizitator aduna operatiile care au legatura intre ele si le separa pe cele care nu au legatura
- Adaugarea de noi clase ConcreteElement la structura este dificila. Provoaca scimbarea interfetelor tutoror vizitatorilor. Cateodata o implementare implicita in clasa abstracta Visitor poate usura munca.
- Spre deosebire de iteratori, un vizitator poate traversa mai multe ierarhii de clase
- Permite calcularea de stari cumulative. Altfel, starea cumulativa trebuie transmisa ca parametru
- S-ar putea sa distruga incapsularea. Elementele concrete trebuie sa aiba o interfata puternica capabila sa ofere toate informatiile cerute de vizitator

Implementare 1/3

```
class Visitor {
public:
  virtual void VisitElementA(ElementA*);
  virtual void VisitElementB(ElementB*);
  // and so on for other concrete elements
protected:
  Visitor();
class Element {
public:
  virtual ~Element();
  virtual void Accept(Visitor&) = 0;
protected:
   Element();
};
```

Implementare 2/3

```
class ElementA : public Element {
public:
 ElementA();
 virtual void Accept(Visitor& v) {
   v.VisitElementA(this);
class ElementB : public Element {
public:
  ElementB();
  virtual void Accept(Visitor& v) {
   v. VisitElementB(this);
};
```

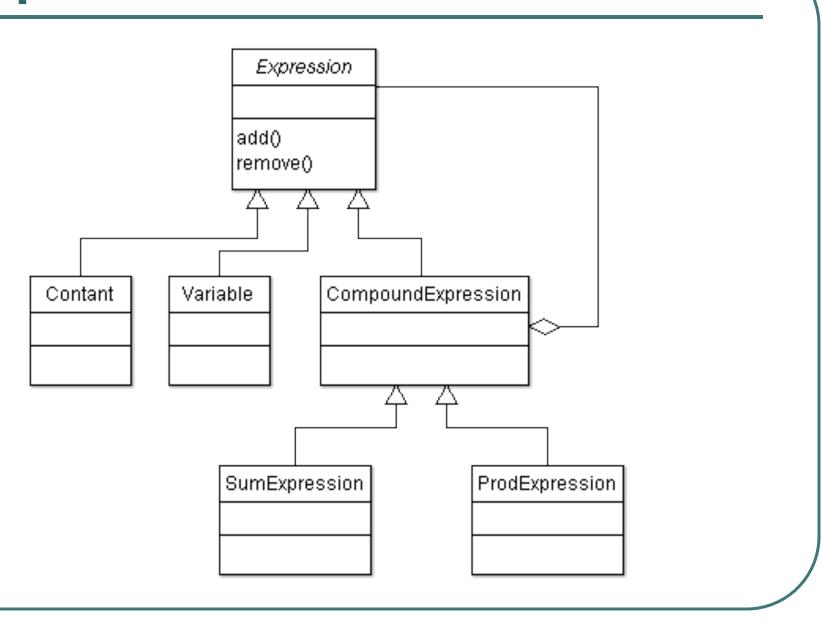
Implementare 3/3

- Simple dispatch. Operatia care realizeaza o cerere depinde de doua criterii: numele cererii si tipul receptorului. De exemplu, generateCode depinde de tipul nodului.
- Double dispatch. Operatia care realizeaza cererea depinde de tipurile a doi receptori. De exemplu, un apel accept() depinde atat de element cat si de vizitator.
- Cine este responsabil de traversarea structurii de obiecte?
 - structura de obiecte
 - vizitatorul
 - un iterator

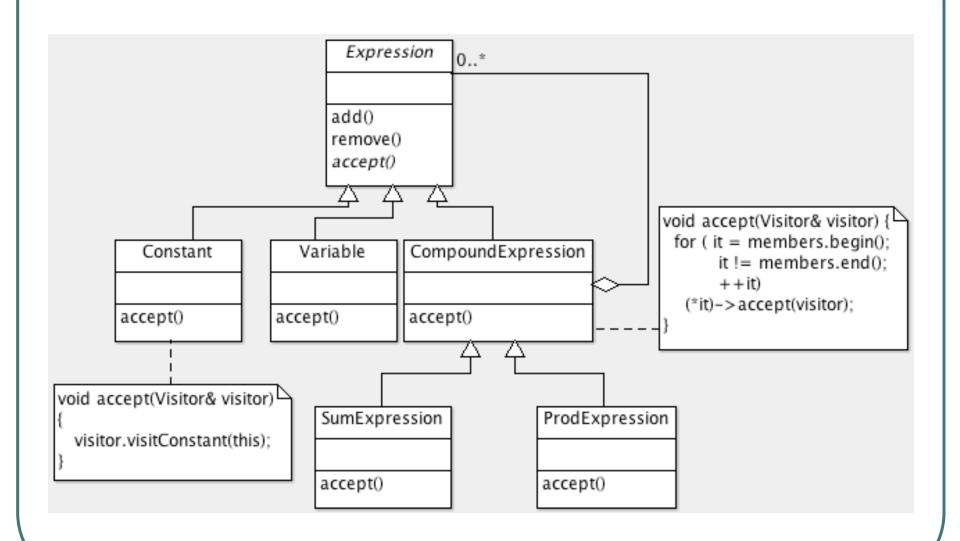
Aplicatie

- vizitatori pentru expresii
 - afisare
 - evaluare
- vizitatori pentru programe
 - afisare
 - executie (interpretare)

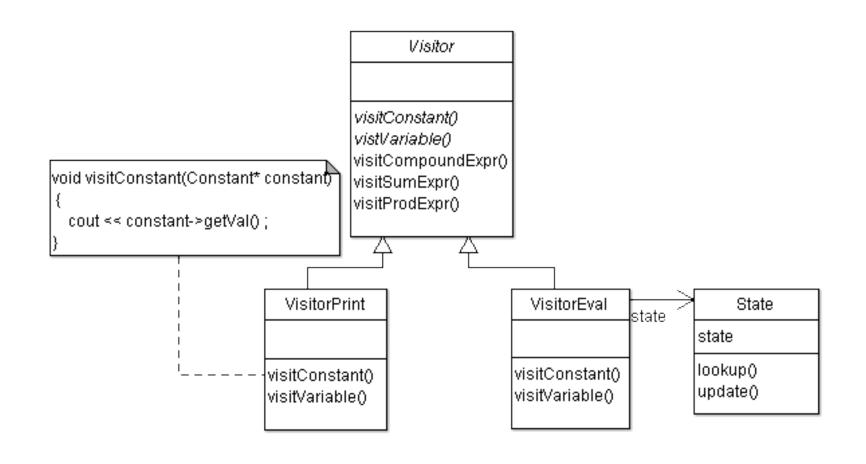
Expresii

Adaugarea operatiei accept()

Vizitatori pentru expresii

VisitorEval 1/2

```
class VisitorEval : public Visitor {
public:
  void visitConstant(Constant* constant) {
     tempVals.push(constant->getVal());
  void visitVariable(Variable* variable) {
     tempVals.push(
         state->lookup(variable->getName())
```

VisitorEval 2/2

```
void visitProdExpression
                    (ProdExpression* prod) {
     int temp = 1;
     while (!tempVals.empty()) {
           temp *= tempVals.top();
           tempVals.pop();
     cumulateVal += temp;
  int getCumulateVal() {return cumulateVal;}
private:
  State *state;
  stack<int> tempVals;
  int cumulateVal;
};
```

Clientul 1/2

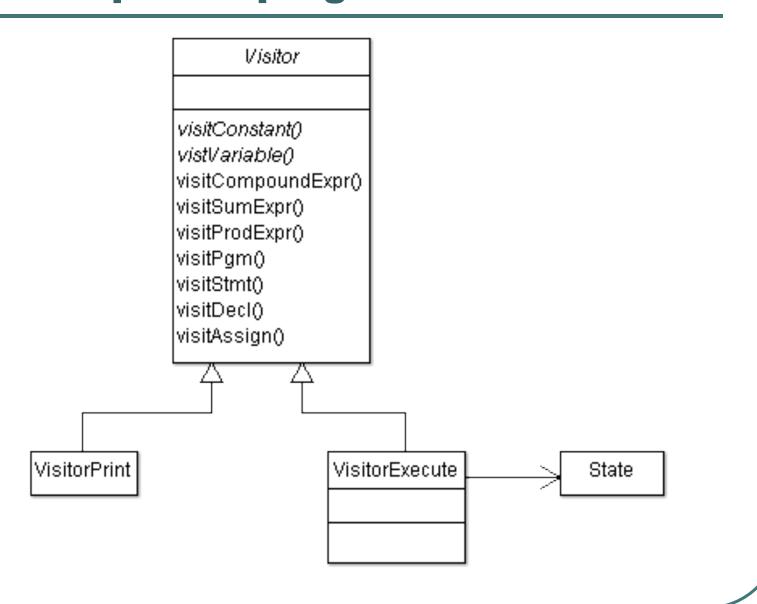
```
Constant* one = new Constant(1);
Constant* two = new Constant(2);
Variable *a = new Variable("a");
Variable *b = new Variable("b");
ProdExpression* e1 = new
ProdExpression();
e1->add(one);
e1->add(a);
SumExpression* e2 = new SumExpression();
e2->add(e1);
e2->add(two);
e2->add(b);
```

Clientul 2/2

```
VisitorPrint visitorPrint;
e1.accept(visitorPrint);
                             scriere postfixata (de ce?)
State st;
                             state = (... a |-> 10 ...)
st.update("a", 10);
VisitorEval visitorEval1(0, &st);
e1->accept(visitorEval1);
cout << "e1 = "
     << visitorEval1.getCumulateVal()</pre>
     << endl;
```

Programe Pgm Stmt newAttr : Integer Expression Assign Decl rhs Variable lhs

Vizitator pentru programe

VisitorExec 1/2

```
class VisitorExec : public Visitor {
public:
  void visitDecl(Decl* decl) {
     if (decl->getType() == "int") {
           state->update(decl->getName(), 0);
  void visitAssign(Assign* assign) {
     VisitorEval evalExpr(0, state);
      (assign->getRhs()).accept(evalExpr);
     state->update(assign->getLhs(),
                   evalExpr.getCumulateVal());
```

VisitorExec 2/2

```
void visitConstant(Constant* constant) { }

void visitVariable(Variable* variable) { }

State& getState() {return state;}

private:
   State *state;
};
```

Clientul 1/2

```
Decl* decl1 = new Decl("int", "a");
Decl* decl2= new Decl("int", "b");
Assign* assign1 = new Assign("a", e1);
Assign* assign2= new Assign("b", e2);
```

```
Pgm pgm;
pgm.insert(decl1);
pgm.insert(decl2);
pgm.insert(assign1);
pgm.insert(assign2);
```

Clientul 2/2

```
State st2;
VisitorExec visitorExec(&st2);
pgm.accept(visitorExec);
visitorExec.getState().print();
```

POO

Patternul

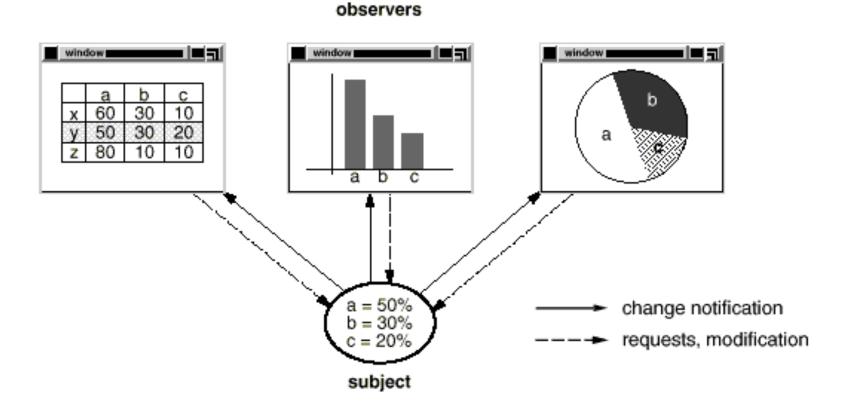
Observer

(prezentare bazata pe GoF)

Observator: :intentie

 Defineste o relatie de dependenta 1..* intre obiecte astfel incat cand un obiect isi schimba starea, toti dependentii lui sunt notificati si actualizati automat

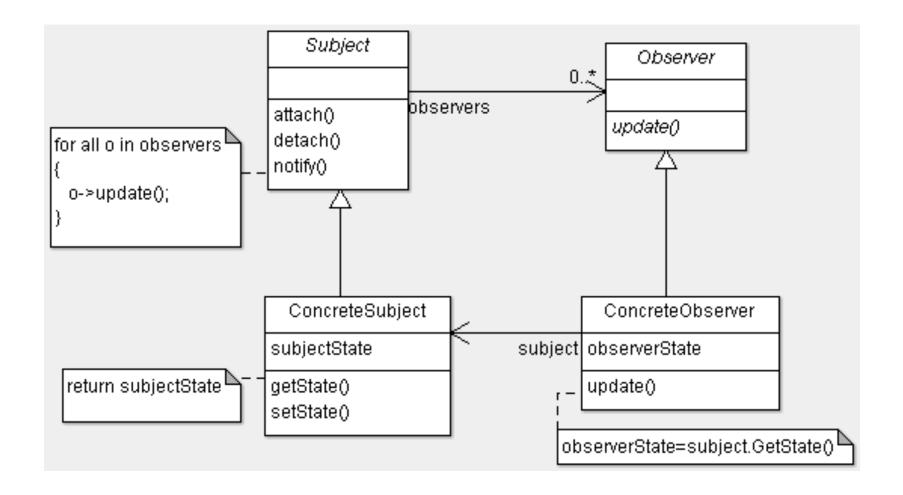
Observator :: motivatie

Observator :: aplicabilitate

- cand o abstractie are doua aspecte, unul depinzand de celalalt. Incapsuland aceste aspecte in obiecte separate, permitem reutilizarea lor in mod independent
- cand un obiect necesita schimbarea altor obiecte si nu stie cat de multe trebuie schimbate
- cand un obiect ar trebui sa notifice pe altele, fara sa stie cine sunt acestea
- in alte cuvinte, nu dorim ca aceste obiecte sa fie cuplate strans (a se compara cu relatia de asociere)

Observator:: structura

Observator :: participanti

Subject

cunoaste observatorii (numar arbitrar)

Observer

 defineste o interfata de actualizare a obiectelor ce trebuie notificate de schimbarea subiectelor

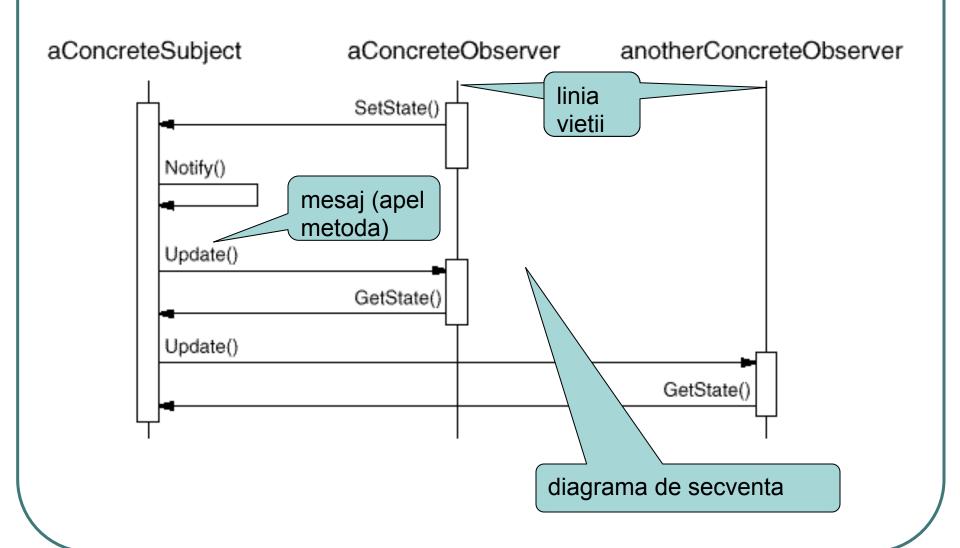
ConcreteSubject

- memoreaza starea de interes pentru observatori
- trimite notificari observatorilor privind o schimbare

ConcreteObserver

- mentine o referinta la un obiect ConcreteSubject
- memoreaza starea care ar trebui sa fie consistenta cu subiectii

Observator :: colaborari

D. Lucanu

Observator:: consecinte

- abstractizeaza cuplarea dintre subiect si observator
- suporta o comunicare de tip "broadcast"
 - notificarea ca un subiect si-a schimbat starea nu necesita cunoasterea destinatarului
- schimbari "neasteptate"
 - o schimbare la prima vedere inocenta poate provoca schimbarea in cascada a starilor obiectelor

Observator:: implementare

- maparea subiectilor la observatori
 - memorarea de referinte la observatori
- observarea mai multor subiecti
- cine declanseaza o actualizare
 - subjectul apeleaza o metoda Notify() dupa fiecare schimbare
 - 2. clientii sunt responsabili de apela Notify()
 - fiecare solutie are avantaje si dezavantaje (care?)
- evitarea de referinte la subiecti stersi
 - subiectii ar trebui sa notifice despre stergerea lor (?)
 - ce se intampla cu un observator la primirea vestii?

Observator:: implementare

 fii sigur ca starea subiectului este consistenta inainte de notificare

```
void MySubject::Operation (int newValue) {
    BaseClassSubject::Operation(newValue);
    // trigger notification
    _myInstVar += newValue;
    // update subclass state (too late!)
}
```

- evita protocoale de actualizare specifice observatorilor
 - modelul push: subiectul trimite notificari detaliate tot timpul, chiar si cand observatorul nu doreste
 - modelul pop: subiectul trimite notificari minimale si observatorul cere detalii atunci cand are nevoie

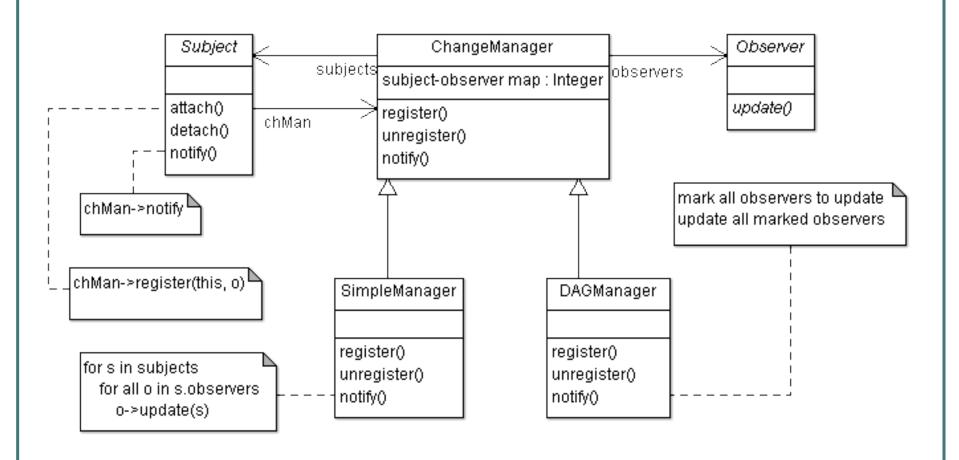
Observator :: implementare

specificarea explicita a modificarilor de interes

```
void Subject::attach(Observer*, Aspect& interest);
void Observer::update(Subject*, Aspect& interest);
```

- incapsularea actualizarilor complexe
 - relatia dintre subiect si observator este gestionata de un obiect de tip ChangeManager
 - este o situatie frecventa ca o relatie de asociere sa fie implementata prin intermediul unei clase

Observator:: implementare

clasa abstracta Observer class Subject; class Observer { public: virtual ~Observer(); virtual void update(Subject* theChangedSubject) = 0;metoda abstracta protected: Observer(); constructor ascuns (de ce?) **}**;

 clasa abstracta Subject class Subject { public: virtual ~Subject(); virtual void attach(Observer*); virtual void detach(Observer*); virtual void notify(); protected: Subject(); constructor ascuns (de ce?) private: List<Observer*> * observers; **}**; Relatia de asociere cu *Observer*

metodele clasei Subject

```
void Subject::attach(Observer* o) {
  observers->append(o);
void Subject::detach(Observer* o) {
  observers->remove(o);
void Subject::notify() {
  ListIterator<Observer*> i( observers);
  for (i.first(); !i.isDone(); i.next()) {
    i.currentItem()->update(this);
```

un subiect concret class ClockTimer : public Subject { public: ClockTimer(); virtual int getHour(); virtual int getMinute(); virtual int getSecond(); void tick(); }; void ClockTimer::tick() { // update internal time-keeping state // ... notify();

un observator concret care mosteneste in plus o interfata grafica class DigitalClock: public Widget, public Observer mostenire multipla public: DigitalClock(ClockTimer*); virtual ~DigitalClock(); virtual void update(Subject*); // overrides Observer operation virtual void draw(); // overrides Widget operation; // defines how to draw the digital clock private: relatia de asociere cu ClockTimer* subject; — "ConcreteSubject" **}**;

constructorul si destructorul observatorului concret

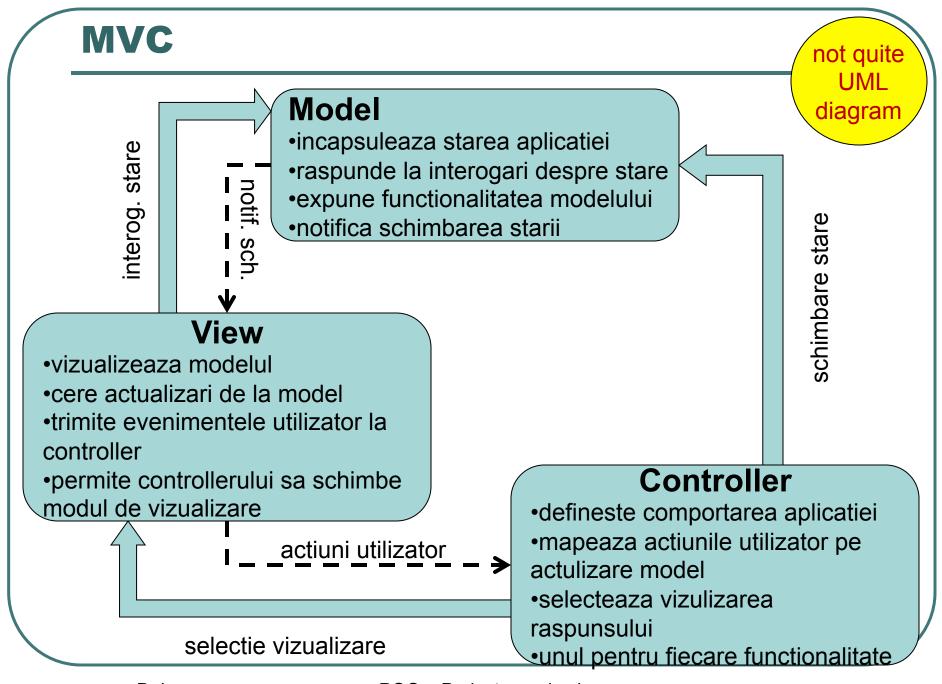
D. Lucanu POO – Principii 48

operatia de actualizare void DigitalClock::update (Subject* theChangedSubject) { if (theChangedSubject == subject) { draw(); de ce se face aceasta verificare? void DigitalClock::draw () { // get the new values from the subject int hour = subject->getHour(); int minute = subject->getMinute(); // etc. // draw the digital clock

un alt observator class AnalogClock : public Widget, public Observer { public: AnalogClock(ClockTimer*); virtual void update(Subject*); virtual void draw(); // ... **}**; crearea unui AnalogClock si unui DigitalClock care arata acelasi timp: ClockTimer* timer = new ClockTimer; AnalogClock* analogClock = new AnalogClock(timer); DigitalClock* digitalClock = new DigitalClock(timer);

50

MVC cu Observer

D. Lucanu

POO - Proiectarea de clase

View - Controller modelat cu Observer

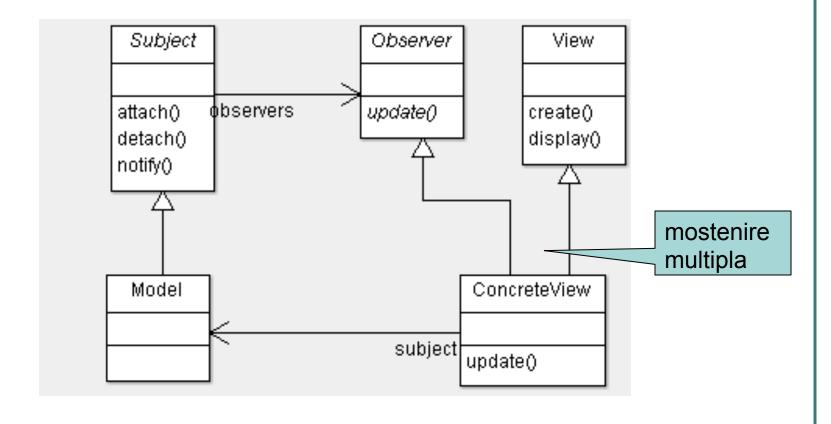
- un Controller "observa" un View
- un View notifica Controllerul asociat despre actiunile utilizator
 - ⇒ *View* joaca rolul de subiect
 - ⇒ Controller joaca rolul de observator

View - Controller modelat cu Observer deobicei un singur observer (controller) Subject Observer View dbservers attach() create() update() display() detach() notify() mostenire multipla ConcreteView ConcreteController subject Pentru exemplul cu update() Agenda inlocuieste metoda listen() 54 D. Lucanu POO – Principii

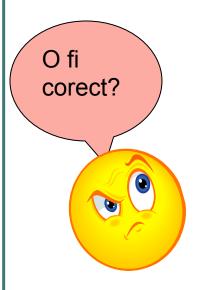
Model - View cu Observer

- un View "observa" un Model
- un Model notifica View-urile asociate despre schimbarea starii
 - ⇒ *Model* joaca rolul de subiect
 - ⇒ View joaca rolul de observator

Model - View cu Observer

Oops, View = subject + observator

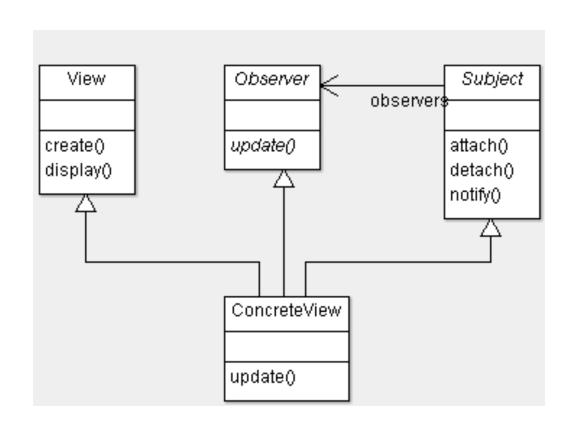
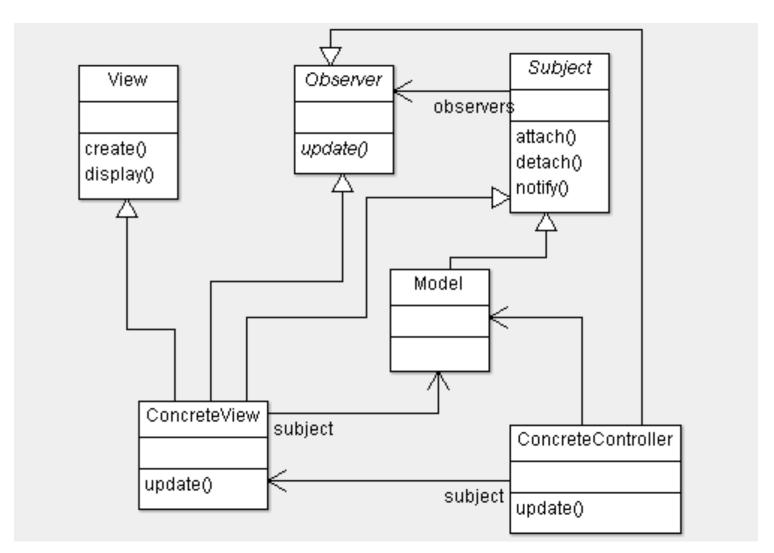
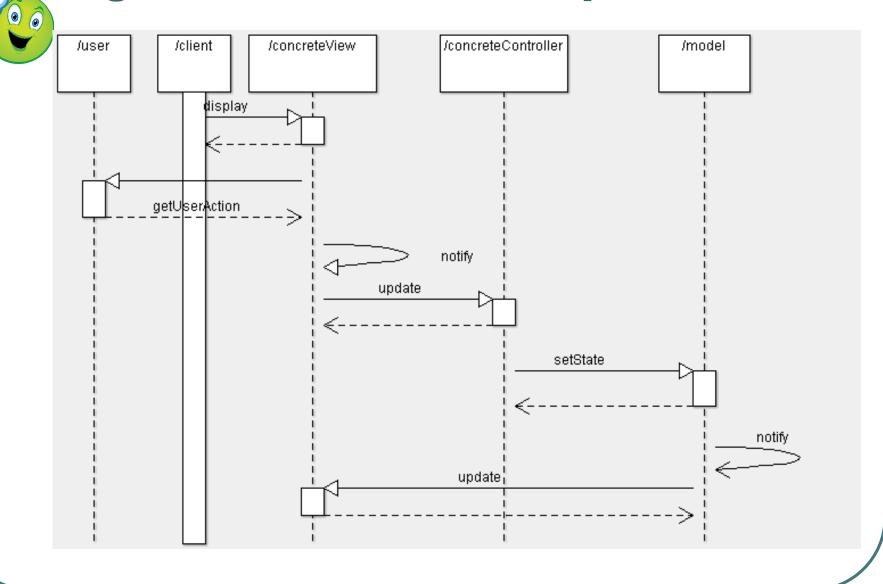

Diagrama cu toate clasele nu ajuta prea mult

o diagrama de secventa ma poate lamuri

POO

Patternul

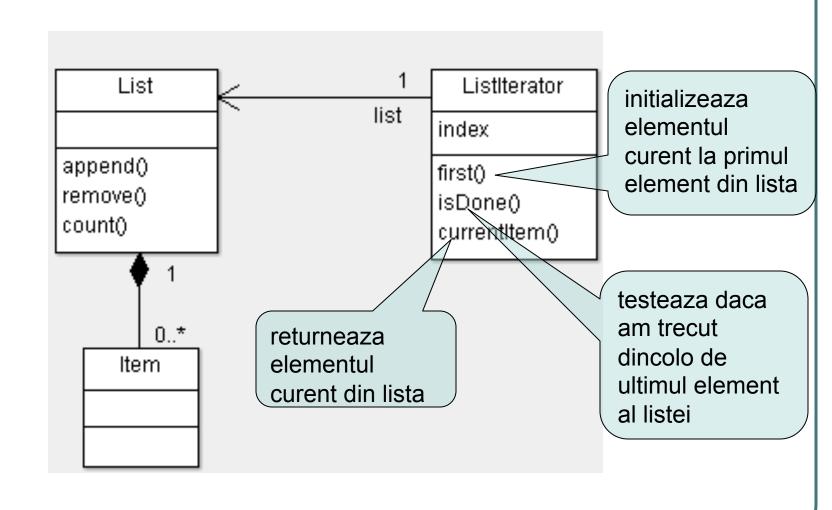
Iterator

(prezentare bazata pe GoF)

Iterator::intentie

 furnizeaza o modalitate de a accesa componentele unui obiect agregat fara a le expune reprezentarea

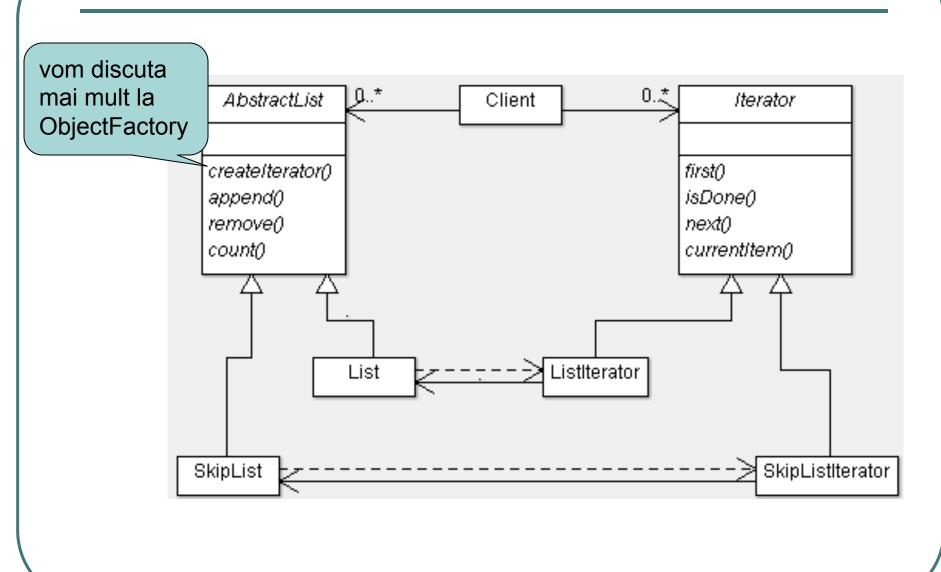
Iterator::motivatie

Iterator::motivatie

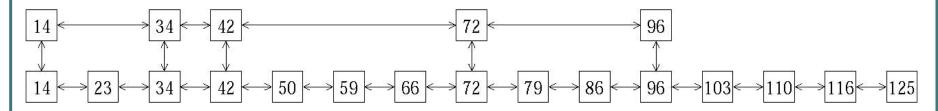
- Inainte de a instantia ListIterator, trebuie precizat obiectul agregat List care urmeaza a fi traversat
- odata ce avem o instanta ListIterator, putem accesa elementele listei secvential
- separand mecanismul de traversare de obiectele listei, avem libertatea de a defini iteratori pentru diferite politici de traversare
- de exemplu, am putea defini FilteringListIterator care sa acceseze (viziteze) numai acele elemente care satisfac un anumit criteriu de filtrare

Iterator polimorfic::motivatie

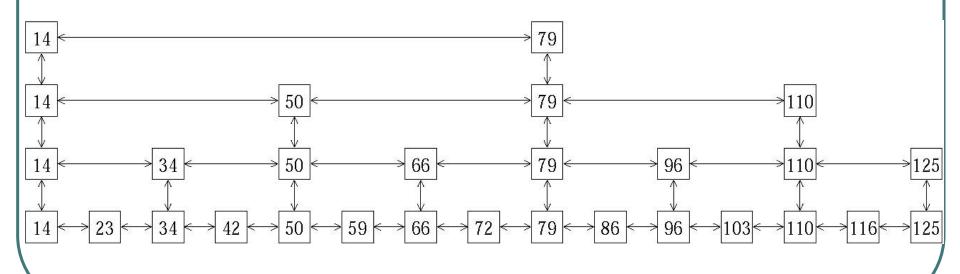

intermezzo structuri de date – skip list

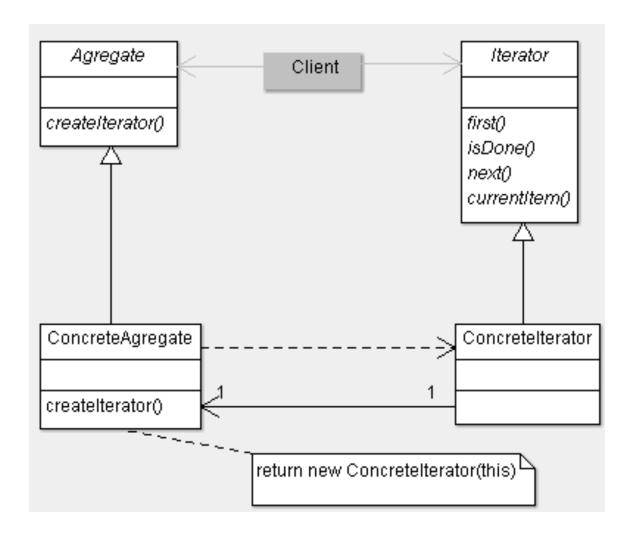
- structuri de date aleatoare simple si eficiente pentru cautare
- structura pe 2 nivele (cost operatie de cautare: 2 sqrt(n))

•structura pe 4 nivele (similara unui arbore binar

Iterator::structura

Iterator::participanti

- Iterator
 - defineste interfata de accesare si traversare a componentelor
- ConcreteIterator
 - implementeaza interfata Iterator.
 - memoreaza pozitia curenta in traversarea agregatului
- Aggregate
 - defineste interfata pentru crearea unui obiect Iterator
- ConcreteAggregate
 - implementeaza interfata de creare a unui *Iterator* pentru a intoarce o instanta proprie Concretelterator.

Iterator::consecinte

- suporta diferite moduri de traversare a unui agregat
- simplifica interfata Aggregate
- pot fi executate concurent mai multe traversari (pot exista mai multe traversari in progres la un moment dat); un iterator pastreaza urma numai a propriei sale stari de travesare

Iterator::implementare

- cine controleaza iteratia? clientul (iterator extern) sau iteratorul (iterator intern)?
- cine defineste algoritmul de traversare?
 - agregatul (iterator = cursor)
 - iteratorul (mai flexibil)
 - s-ar putea sa necesite violarea incapsularii
- cat de robust este iteratorul?
 - operatiile de inserare/eliminare nu ar trebui sa interefereze cu cele de traversare
- operatii aditionale cu iteratori
- operatii aditionale peste iteratori

Iterator::implementare

- iteratori polimorfici
 - trebuie utilizati cu grija
 - clientul trebuie sa-i stearga (ihm ...)
- iteratorii pot avea acces privilegiat (C++ permite)
- iteratori pentru componente compuse recursiv (a se vedea patternul Composite)
 - external versus internal
- iteratori nuli
 - pot usura traversarea obiectelor agregate cu structuri mai complexe (de ex. arborescente)
 - prin definitie, un isDone() intoarce totdeauna true pentru un iterator nul

Iterator::cod::interfete

un agregat concret - lista (parametrizata)

```
template <class Item>
                               constanta ce reprezinta
class List {
                               valoarea implicita a
public:
                               capacitatii unei liste
  List(long size = DEFAULT LIST CAPACITY);
  long count() const;
                                    marimea listei
  Item& get(long index) const;
           intoarce elementul de la o
           anumita pozititie
```

Iterator::cod::interfete

interfata Iterator

```
template <class Item>
class Iterator {
public:
  virtual void first() = 0;
  virtual void next() = 0;
                                                  metode
  virtual bool isDone() const = 0;
                                                  abstracte
  virtual Item currentItem() const = 0;
protected:
  Iterator();
};
                      Constructorul implicit este
                      ascuns (de ce?)
```

Iterator::cod::implementare subclasa

iterator concret pentru liste

```
constructorul are intotdeauna
                                 parametru (agregatul asociat)
template <class Item>
class ListIterator : public Iterator<Item> {
public:
  ListIterator(const List<!tem>* aList);
  virtual void first();
                                               implementarea
  virtual void next();
                                               operatiilor din
  virtual bool isDone() const;
                                               interfata
  virtual Item currentItem() const;
private:
  const List<Item>* list;
                                     referinta la agregatul asociat
  long current;
};
                           elementul curent
```

Iterator::cod::implementare subclasa

```
template <class Item>
                                       agregatul asociat
ListIterator<Item>::ListIterator
     ( const List<Item>* aList)
     : list(aList), current(0) {
  //nothing
                         initializare
template <class Item>
Item ListIterator<Item>::currentItem () const {
  if (isDone()) {
    throw IteratorOutOfBounds;
                                       ietratorul curent in
                                       afara marginilor
  return _list->get( current);
```

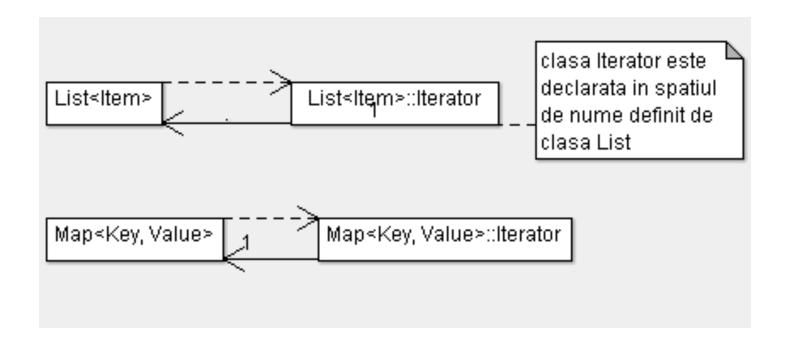
Iterator::cod::implementare subclasa

```
template <class Item>
void ListIterator<Item>::First () {
  current = 0;
                                          pozitionarea pe
                                          primul
template <class Item>
void ListIterator<Item>::next () {
  current++;
                                      trecerea la
                                      urmatorul
template <class Item>
bool ListIterator<Item>::isDone () const {
  return current >= list->count();
                                            complet?
```

Iterator::cod::utilizare

```
void PrintEmployees (Iterator<Employee*>& i) {
  for (i.first(); !i.isDone(); i.next()) {
    i.currentItem()->print();
                                            schema de
                                            parcurgere a unei
                                            liste cu iteratori
List<Employee*>* employees;
// ...
ListIterator<Employee*> forward(employees);
ReverseListIterator<Employee*> backward(employees);
printEmployees (forward)
                                 Iterator care parcurge lista invers;
printEmployees(backward);
                                  Este asemanator cu ListIterator cu
                                 exceptia lui first() si next()
```

- nu respecta intocmai patternul Iterator
- fiecare tip container isi are asociatul propriul tip de iterator

- Functii membre in Container care se refera la iteratori
 - iterator begin() intoarce un iterator ca refera prima componenta
 - iterator end()
 intoarce un iterator ca refera sfarsitul containerului
 (dincolo de ultima componenta)
 - iterator insert(iterator pos, const T& x) insereaza x inaintea lui pos
 - iterator erase (iterator pos) elimina componenta de la pozitia pos

numai pentru containere de tip secventa

- Exista mai multe tipuri de iteratori
 - reverse_iterator
 - reverse_bidirectional_iterator
 - insert_iterator
 - front_insert_iterator
 - back insert iterator
 - input_iterator
 - output_iterator
 - forward iterator
 - bidirectional_iterator
 - random_access_iterator
 - •

exemplu de utilizare a unui iterator de inserare

```
list<int> L;
                             declarare
L.push front(3);
insert iterator<list<int> > ii(L, L.begin());
*ii++ = 0;
                            insereaza pe o si apoi avanseaza
*ii++ = 1;
                            copierea listei in fluxul "cout"
*ii++ = 2;
                            este echivalenta cu afisarea
copy(L.begin(), L.end(),
      ostream iterator<int>(cout, " "));
```

Iteratorii in STL versus patternul Iterator

Iterator

ListIterator<Item> i(list);

<u>STL</u>

List<Item>::Iterator<Item> i; List<Item>::Iterator<Item> i(list.begin());

```
i.first()
i.isDone()
i.next()
i.currentItem()
for (i.first();
  !i.isDone();
  i.next()) {...}
```

```
i = list.begin()
i == list.end()
++i     (i++)
*i
for (i = list.begin();
     i != list.end();
     ++i) {...}
```

Mai mult despre iteratori

material suplimentar

Iterator::cod::iteratori polimorfici

- motivatie
 - sa presupunem ca utilizam mai multe tipuri de liste

```
SkipList<Employee*>* employees;
// ...
SkipListIterator<Employee*> iterator(employees);
PrintEmployees(iterator);
```

 cateodata e mai flexibil sa consideram o clasa abstracta pentru a standardiza accesul la diferite tipuri de lista

Iterator::cod::iteratori polimorfici

```
template <class Item>
class AbstractList
                                     interfata la lista
public:
  virtual Iterator<Item>* CreateIterator()
      const = 0;
  // ...
                                         lista concreta
template <class Item>
Iterator<Item>* List<Item>::CreateIterator ()const
    return new ListIterator<Item>(this)
                                            implementeaza
                                            met. din interfata
```

Iterator::cod::iteratori polimorfici

```
pointer
// cunoastem numai AbstractList
AbstractList<Employee*>* employees;
                                      iteratorul este asociat
                                      la o lista concreta
// ...
Iterator<Employee*>* iterator =
                       employees->CreateIterator();
PrintEmployees(*iterator);
delete iterator; // noi suntem resp. pt. stergere!
  pentru a ne usura munca, cream o clasa IteratorPtr
  care joaca rol de "proxy" pentru iterator
```

Iterator::cod::stergere it. polim.

```
template <class Item>
class IteratorPtr {
public:
  IteratorPtr(Iterator<Item>* i): _i(i)
                                               destructorul este
  ~IteratorPtr() { delete _i; }
                                               apelat automat
  Iterator<Item>* operator->() { return i; }
  Iterator<Item>& operator*() { return *_i;
                                                      implemen
                 supraincarcare operatori de tip pointer
                                                      tare inline
private:
  IteratorPtr(const IteratorPtr&);
  IteratorPtr& operator=(const IteratorPtr&);
private:
  Iterator<Item>* i;
                               ascunde copierea si atribuirea
};
                               pentru a nu permite stergeri multiple
                               ale lui _i
```

Iterator::cod::stergere it. polim.

proxy-ul ne usureaza munca

```
AbstractList<Employee*>* employees;

// ...

IteratorPtr<Employee*>
        iterator(employees->CreateIterator());
PrintEmployees(*iterator);
```

- mai este numit si iterator pasiv
- cum parametrizam un iterator cu operatia pe care dorim sa o executam peste fiecare element?
- o problema: C++ nu suporta functii anonime
- solutii posibile:
 - un parametru pointer la o functie
 - subclase care suprascriu functia cu copmportarea dorita
- ambele au avantaje si dezavantaje
- optam pentru a doua

```
template <class Item>
class ListTraverser {
public:
  ListTraverser(List<Item>* aList);
  bool Traverse();
protected:
  virtual bool ProcessItem(const Item&) = 0;
private:
  ListIterator<Item> iterator;
};
```

urmeaza a fi implementata cu fuctii care proceseaza fiecare element in parte

```
template <class Item>
ListTraverser<Item>::ListTraverser
  ( List<Item>* aList ) : iterator(aList) { }
template <class Item>
bool ListTraverser<Item>::Traverse () {
 bool result = false;
  for ( iterator.First();! iterator.IsDone();
        iterator.Next() ) {
    result = ProcessItem( iterator.CurrentItem());
    if (result == false) {
      break;
  return result;
```

```
class PrintNEmployees
        : public ListTraverser<Employee*> {
public:
  PrintNEmployees(List<Employee*>* aList, int n) :
                  ListTraverser<Employee*>(aList),
                  total(n), count(0)
{ /* nothing /* }
protected:
  bool ProcessItem(Employee* const&);
private:
  int total;
  int count;
};
```

```
bool PrintNEmployees::ProcessItem
                      (Employee* const& e) {
  count++;
  e->Print();
  return count < total;</pre>
utilizare
List<Employee*>* employees;
// ...
PrintNEmployees pa(employees, 10);
pa.Traverse();
```

diferenta fata de iteratori externi

```
ListIterator<Employee*> i(employees);
int count = 0;
for (i.First(); !i.IsDone(); i.Next()) {
   count++;
   i.CurrentItem()->Print();
   if (count >= 10) {
      break;
   }
}
```

incapsularea diferitelor iteratii

```
template <class Item>
class FilteringListTraverser {
public:
  FilteringListTraverser(List<Item>* aList);
  bool Traverse();
protected:
  virtual bool ProcessItem(const Item&) = 0;
  virtual bool TestItem(const Item&) = 0;
private:
  ListIterator<Item> iterator;
};
```

```
template <class Item>
void FilteringListTraverser<Item>::Traverse () {
  bool result = false;
  for ( iterator.First(); ! iterator.IsDone();
       iterator.Next() ) {
    if (TestItem( iterator.CurrentItem())) {
      result = ProcessItem( iterator.CurrentItem());
      if (result == false) {
        break;
  return result;
```